

ten pokládati a nelze ho ani jako takový ospravedlniti, nevyslovujeť se pouze ponechání v úschově nebo vrácení peněz, nýbrž přímo p r o p a d n u t í j i c h, tedy v podstatě zostření trestu. Bylo proto podle §§ 33 a 292 tr. ř. o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2669.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

Porušení předpisu §u 23 zákona v tom směru, že nebyl k hlavnímu přelíčení obeslán i vydavatel i vlastník periodického časopisu, není zmatkem (podle §u 281 čís. 3 tr. ř.).

Výklad výtky jednání »arogantního« a »sinekury.«

I kritika může býti urážlivou, vybočuje-li z přípustných mezí, naplňujíc skutkovou povahu činů v §§ 487 a násl. tr. zák. uvedených.

Pro odsouzení redaktora pro urážku na cti stačí, že věděl o tom, že článek má býti uveřejněn a že jej vědomě uveřejnil (že obsah článku před uveřejněním znal); naproti tomu skutková podstata §u 6 tisk. nov. předpokládá, že článek uveřejnil, neuvědomiv si z nedbalosti náležitě jeho obsahu.

Soud může, není však povinen upustiti za podmínek §u 18 tisk. nov. od potrestání obžalovaného. Výroky podle § 14 a 18 tisk. nov. lze napadati pouze odvoláním, nikoliv zmateční stížností (§ 281 čís. 11 tr. ř.).

Ustanovení §u 14 odstavec první tisk. nov. předpokládá t e n t ý ž tiskopis, v němž urážlivá zpráva byla uveřejněna.

(Rozh. ze dne 19. února 1927, Zm II 278/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného a tiskařské a vydavatelské akciové společnosti »K.« v B., jakožto majitelky a vydavatelky bývalého periodického časopisu »S. B.« do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 18. března 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle §§ 487, 488, 491 tr. zák. Zároveň nejvyšší soud jako soud zrušovací v zasedání neveřejném zamítl odvolání obžalovaného a akciové společnosti »K.« co do nepoužití §u 18 tisk. nov., vyhověl však odvolání akciové společnosti »K.« co do výroku o povinnosti obžalovaného uveřejniti rozsudek v periodickém časopisu »M. S.« a napadený výrok zrušil mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmatečným stížnostem obžalovaného a tiskařské a vydavatelské akciové společnosti »K.« v Brně, jakožto majitelky a vydavatelky bývalého periodického časopisu »S. B.«, dovolávajícím se číselně důvodů zmatečnosti čís. 3, 4, 5, 9 a), b), 10 a 11 §u 281 tr. ř. a opírajícím se — až na jisté odchylky, o nichž bude promluveno zvlášť, — o tytéž námitky, nelze přiznati ani v jediném směru úspěchu. Zmatečnost s hlediska čís. 3 §u 281 tr. ř. spočívá prý v tom, že ku hlavnímu přelíčení ne-

byla předvolána akciová společnost »K.« jako vlastnice a vydavatelka »S. B.«, ani, což uplatňuje mimo to zmateční stížnost této akciové společnosti, župní výkonný výbor čl. strany socialistické, jako majitel a vydavatel časopisu »M. S.«, ač vyřčena byla povinnost, uveřejniti rozsudek v tomto časopise. Třebaže stížnost přehlíží, že nebyla župnímu výboru vůbec uložena povinnost, bezplatně rozsudek uveřejniti, jest přípustiti, že soud nedbal předpisu §u 23 tisk. novely, podle něhož měl býti obeslán ku hlavnímu přelíčení i vydavatel i vlastník periodického tiskopisu. Porušení tohoto předpisu není však ani v § 23, ani jiným ustanovením tiskové novely nebo jiného zákona ohroženo zmatečností; podle čís. 3 §u 281 tr. ř. jest zmatek ten opodstatněn jen tehdy, byly-li porušeny předpisy, jež zachovati zákon výslovně předpisuje pod následky zmatečností; v tomto odstavci jsou dotyčné předpisy číselně výčetmo uvedeny; ustanovení §u 23 tiskové novely však mezi nimi není, takže z tohoto byl i zákonu se příčího postupu kmetského soudu nelze vyvozovati zmatečnost. Těmito úvahami pozbývají veškerého významu všechny ostatní na témže předpokladu vybudované výtky stížnosti akciové společnosti »K.«, že tato vada nemohla ani dodatečným doručením rozsudku býti odčiněna, a že vlastně i nynější vlastníci časopisu »M. S.«, akciové společnosti M. v Praze, měl rozsudek býti doručen. Nehledíc k tomu, že se tak skutečně stalo, jsou veškeré v tomto směru uplatňované výtky zřejmě bezpodstatné, je-li, jak dovozeno, jejich předpoklad vratkým, že opomenutí, předvolatí vlastníka a vydavatele, opodstatňuje zmatečnost. S hlediska čís. 4 §u 281 tr. ř. nelze v tomto směru rozsudek napadati, ježto při hlavním přelíčení nebyl v této příčině stranami příslušný návrh učiněn; a, jak by ona vada mohla býti formální vadností rozsudku, již má na mysli čís. 5 §u 281 tr. ř. nebo hmotněprávním zmatkem podle čís. 11 §u 281 tr. ř., není stížnost sama s to blíže odůvodniti.

Ani výtkám, vzneseným oběma stěžovateli shodně po věcné stránce co do právní kvalifikace závadných výroků nelze přisvědčiti. Soud nepodřaduje čin nesprávně pod zákon, spatřuje-li skutkovou podstatu přečinu podle §u 487 tr. zák. ve výtce, že po soukromém obžalobci zůstalo ve »Vzájemnosti včely«, kde byl prodavačem, manko, jež téměř vedlo k trestnímu stíhání. Snaží-li se stížnost výroku tomu přiřkládati jiný smysl, totiž že tu nejde ještě o obvinění soukromého obžalobce z trestného činu, poněvadž manko mohlo vzniknouti také zaviněním třetích osob nebo zaviněním soukromého obžalobce, aniž by bylo zaviněním trestním, dlužno podotknouti jen tolik, že, když obžalovaný snad měl na mysli takové jiné zavinění, měl to ve svém článku též jasně a přesně uvést; uváží-li se však, že se tak nestalo, naopak, že se tu ještě v téže souvislosti podotýká, že soukromý obžalobce děkuje pouze panu Ch-ovi, jenž mu pomohl a zamezil jeho stíhání, nelze právní kvalifikaci onoho výroku soudem kmetským podle §u 487 tr. zák. pokládati za pochybenou. Při nejmenším musila by výtka ta býti pojímána jako křivé obvinění z nepoctivosti, tedy z určitého nepočetného jednání podle §u 488 tr. zák., jež jest ohroženo tímž trestem jako obvinění podle §u 487 tr. zák.; jak stížností docházejí k závěru, že by tu mohlo jíti nanejvýše o přešupek podle §u 496 tr. zák., nejsou samy s to, blíže odůvodniti. I výtku

»arogance proti kupujícím« posoudil soud správně; samozřejmým úkolem prodavače v každém obchodu, tedy i prodavače v družstvu, jímž je »Vzájemnost včela« jest, by zdvořilostí a úslužností hleděl si zákaznictvo získati; pravým opakem toho jest jednání arogantní, jímž prodavač, projevuje-li je vůči kupujícím, zájmy podniku, v němž je činným, citelně poškozují; vykládají-li si stížnosti pojem »arogance« jako »jen poněkud příliš sebevědomé vystupování, jež se považuje za vlastnost pochvaly hodnou, která je předpokladem kariery«, přehlíží, že se soukromému obžalobci nevyčítá takové chování při děláni kariery, nýbrž při jeho stycích s kupujícími obecně, nehledíc k tomu, že výklad ten neodpovídá ani pojmu arogance podle jeho obecného pojímání, podle něhož se arogance rovná domýšlivosti ba i drzosti, tedy vlastnosti zajiště opovrhlivé. Správně poukazuje stížnosti k tomu, že sinekurou se rozumí, že někdo má jisté postavení, z něhož požívá jisté odměny, jež není v poměru s prací, kterou za odměnu tu vykonává a, že taková postavení se vyskytují zejména též u vynikajících politických osob. Snaží-li se však z toho vyvozovati, že soukromý obžalobce nemůže se cítiti uraženým, je na omylu, zniť výtka v této souvislosti soukromému obžalobci učiněná v tom smyslu, že se »vesele pokračuje v boji o pěknou sinekuru, a že se soukromý obžalobce bije jako lev . . .«; právě v tom, že se o soukromém obžalobci mluví takovým způsobem, jakoby celé jeho postavení bylo sinekurou, a že na takovémto výnosném avšak práce nevyžadujícím postavení lpěl, ba »o ně se bil jako lev . . .«, spočívá urážlivá příchuť oné výčitky, zahrnující v sobě obvinění soukromého obžalobce z určitého nečestného skutku a jeho sesměšňování, jakoby mermomocí se hleděl udržeti v postavení, zaručujícím mu při výnosných požitcích pohodlný život.

Ve příčině výtky »neoblíbenosti« přehlížejí stížnosti dále, že závadný článek též vyslovuje, že se soukromý obžalobce stal neoblíbeným svými osobními činy; uvádí článek v těsné souvislosti s výtka neoblíbenosti, že »k tomu přispěl zejména jeho nejapný pokus . . .«; pouhým roztržením obou těchto vět a dokazováním, že o sobě žádná z nich nenaplnuje skutkové podstaty urážky na cti, neprovádí stížnost vůbec žádného z důvodů zmatečnosti §u 281 tr. ř., nýbrž hledí jen svémocným výkladem jednotlivých výroků dospěti k závěrům od soudního zjištění odchýlným, obžalovanému příznivějším. S téhož stanoviska nutno pokládati za pouhou nepřípustnou polemiku s rozsudkovými úvahami snahu stížnosti dokázati, že poznámka na konci článku, »že jest zapotřebí čistiti před vlastním prahem«, nevztahuje se na soukromého obžalobce; zajisté je tu i možným závěr, který činí stížnost, avšak rozhodujícím jest pouze to, co tu zjistil soud, hodnotě podle volného uvažování celý obsah článku a v tomto směru učiněné doznání obžalovaného; pouhé tvrzení opaku tohoto zjištění, pouhá možnost jiného skutkového výkladu neopodstatňuje ještě zmatečnosti dotyčného výroku. Že tato výtka v souvislosti s dalšími výtka, že se soukromý obžalobce bije jako lev, že jíti úřadovati jako prostý úředník nemocenské pokladny je nepřijemná věc, obsahuje sesměšňování soukromého obžalobce, způsobilé snížení ho v obecném mínění, je zřejmo, uváží-li se, že veškeré tyto výtka vyslovují se ve spojení s vynikajícím postavením, jež sou-

kromý obžalobce doposud zaujímá. Výrok soudu je posléze opodstatněn i obsahem článku, pokud v něm spatřuje vinění z neoprávněné kariery; stížnosti tu zcela libovolně zkomolují pravý obsah článku, tvrdíce, že tu jde pouze o konstatování, že soukromý obžalobce kariéru dělal a že jest jisto, že by bez potřebných vlastností nebyl mohl dosáhnouti postavení, které nyní má; právě zdůraznění těchto vlastností nutno však postrádati v závadném článku, jenž naopak, což stížnosti zase zamlčují, mluví o kariéře soukromého obžalobce pouze v souvislosti s četnými citelně ho snižujícími výtkami o jednání trestném, nečestném atd. Je proto i nemístné, když stížnosti spatřují v článku pouhou kritiku nynějšího sebevědomého jednání soukromého obžalobce, nesrovnávajícího se do jisté míry s malými jeho počátky; i kritika může býti urážkou na cti, stihatelnou podle trestního zákona, jakmile vybočuje z přípustných mezí a naplňuje svými útoky skutkovou povahu činů v §u 487 a násl. tr. zák. blíže uvedených. Že tomu tak bylo v souzeném případě po stránce objektivní i subjektivní, bylo rozsudkem zjištěno způsobem zákonu hovícím. V čem by tento výrok soudu byl neúplný, nejasný a s obsahem spisů v rozporu, stížnosti vůbec nedoličují. Další tvrzení stížností, že tu není podkladu pro závěr soudu, že obžalovaný článek sám sepsal, není správné; soud opírá tento svůj závěr o úvahu, že obžalovaný pisatele nejmenoval; že by bylo naprosto nemožným anebo logicky nemyslitelným z tohoto zjištění vyvozovati onen závěr, stížnosti samy netvrdí; pouhé dokazování, že soud měl obžalovanému s ohledem na jeho snahu, docílití smíru, uvěřiti, že článek nepsal, je prostým s hlediska §§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř. nepřipustným brojením. Ostatně stačí k odsouzení obžalovaného pro urážku na cti zjištění soudu, zakládající se na jeho doznání a na doslovu úvodu článku, že obžalovaný věděl o tom, že článek má býti uveřejněn a, že jej vědomě uveřejnil. Již podle tohoto zjištění, jímž dochází výrazu názor, že obžalovaný obsah článku před uveřejněním znal — což jím ostatně nebylo nikdy popřeno — jest vyloučena kvalifikace podle §u 6 tisk. novely, jež předpokládá, že článek uveřejnil, neuvědomiv si z nedbalosti náležitě jeho obsahu. Šem 18 tiskové novely stanovená m o ž n o s t, upustiti od potrestání obžalovaného, nezavazuje soud, by za podmínek v tomto §u uvedených od potrestání upustil, nýbrž ponechává toto opatření volnému uvažování soudu; při nedostatku obligatorního soud zavazujícího předpisu není myslitelné, by vyměřením trestu porušen byl zákon způsobem, jaký má na mysli § 281 čís. 11 tr. ř. Neužil-li soud výhody §u 18. novely, lze proto výrok ten napadnouti pouze odvoláním, nikoli zmateční stížností a budou tudíž dotyčné vývody stížnosti vyřízeny v části věnované odvolání stěžovatelů. Pokud stížnost společnosti K. spatřuje zmatečnost podle §u 281 čís. 11 tr. ř. v tom, že uveřejnění rozsudku bylo nařízeno v časopise, ve kterém článek vůbec nebyl uveřejněn, připomíná se, že podle §u 14 odst. třetí tiskové novely lze z rozhodnutí o uveřejnění podati pouze odvolání, a že dalšího prostředku opravného proti němu není. Z toho důvodu nutno vývody opravného spisu, pokud uplatňují důvod zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř. pokládati za pochybené a bude k nim přihlíženo pouze v rámci odvolání. Zmateční stížnosti bylo proto z části jako zřejmě nedůvodné, z části jako po zákonu neprovedené zavrhnouti.

Odvolání co do nepoužití §u 18 tisk. nov. bylo zamítnouti jako neodůvodněné, neboť při značném počtu a při tíži urážek v závadném článku uveřejněných nebylo v pouhém návrhu na zadostiučinění náhradou útrat, odvoláním a uveřejněním v časopise, že obžalovaný byl mystifikován, spatřovati plně zadostiučinění přiměřené stupni urážky. Naproti tomu je odůvodněno odvolání akciové společnosti K., opírající se o ustanovení §u 14 odst. prvý tiskové novely. Podle tohoto předpisu uloží soud na návrh soukromého obžalobce odpovědnému redaktoru a vydavateli, by bezplatně uveřejnil rozsudkový výrok v periodickém tiskopise, v němž zpráva byla uveřejněna. V souzeném případě byla zpráva uveřejněna v periodickém tiskopise »S. B.«; obžalovanému však — a to pouze jemu, nikoli též, jak to přikazuje zákon, i vydavateli — uloženo uveřejnění v časopisu »M. S.«, jenž na místě onoho časopisu vydáván byl ode dne 1. ledna 1925. Ježto časopis »M. S.« od tohoto dne vydán byl jiným vlastníkem a vydavatelem, ba dokonce osobnost těchto činitelů se za opravného řízení podstatně změnila tím, že vydávání časopisu »M. S.« bylo přeloženo do P. a přešlo na tiskárnu »M.«, a že obžalovaný není již zodpovědným redaktorem tohoto časopisu, je patrné, že tu nelze mluvit ani o jakési totožnosti listu »M. S.« s listem »S. B.« ani o pouhé změně názvu původního listu podle §u 10 čís. 1. tisk. zákona, naopak sluší v časopise »M. S.« spatřovati periodický tiskopis zcela jiný od »S. B.« podstatně rozlišný; takže tu nebylo lze použítí ustanovení §u 14 odst. prvý tisk. novely, mající na mysli t e n t ý ž tiskopis, v němž u r á ž l i v á z p r á v a b y l a u v e ř e j n ě n a, nikoli však tiskopis zcela jiný, proti kterému proto také by nebylo ani lze postupovati po rozumu §u 20 tisk. nov. zastavením vydávání, kdyby nesplnil rozsudkem pouze obžalovanému uložené povinnosti uveřejnění jeho obsah. V této příčině bylo odvolání vyhověti a dotyčný nezákonný výrok zrušiti. Připomíná se, že tu nelze ani zjednati nápravu podle druhého odst. §u 14 tisk. nov., ježto v této příčině nebylo odvolání soukromým obžalobcem podáno.

Čís. 2670.

»Zprotivení se skutečným násilným vztažením ruky« ve smyslu §u 81 tr. zák. nepředpokládá činnost, směřující přímo a bezprostředně proti vrchnostenské osobě; onomu pojmu odpovídá každý čin, předsevzatý s vynaložením tělesné síly a značící odpor, směřující přímo nebo nepřímě proti oné osobě; není třeba, by se násilný čin pachatelův dotýkal bezprostředně těla vrchnostenské osoby; stačí, směřuje-li přímo proti věci, jež je ve spojení s jejím tělem, tím však zároveň proti tělu osoby té, na niž se fysická síla pachatelova prostřednictvím věci převádí; stačí, směřuje-li násilný čin proti koni, na němž vrchnostenská osoba sedí.

Při odsouzení pro přečin podle §u 283 tr. zák. nelze uznati na ztrátu práva volebního.

Okolnost, že se pachatel vážně provinil proti veřejnému pokoji a řádu, neopodstatňuje o sobě závěr na pohnutku nízkou a nečestnou.

(Rozh. ze dne 21. února 1927, Zm I 502/26).